

Габриел

Анже
ноември 1899

Всеобщо призната истина е, че когато денят ти тръгне наопаки, така и продължава. Така че точно когато човек си е забравил чадъра вкъщи, ще рукне дъжд, и то внезапно и при това необичайно силен за ноември.

Със сигурност – помисли си Габриел ядосано – днес не ми е ден! За малко да се окажа като в някакъв водевил!

От преддверието, в което се беше приютила, за да се скрие от дъжда, младата жена вдигна лице към небето и въздъхна.

Беше все така от сутринта.

Събуди се уморена, в което няма нищо чудно, когато човек чете до малките часове на нощта, и трябваше да напрегне цялата си воля, за да се измъкне от ласкавия уют на завивката от гъши пух и ласкавата мекота на възглавницата, но накрая успя да го стори с неимоверно усилие. След това просмуканият с влага въздух превърна косите ѝ в нещо невъзможно за сресване, а фуркетите, които обикновено използваше, за да прикрепи разчорлената си като на горгона* коса, в каквата се превръщаше прическата ѝ, очевидно бяха решили да си играят на криеница с нея. Неволите не секваха – горещият шоколад се плисна върху роклята вместо да го излее в чашата си, в резултат на което освен че едва не се изгори, и то дълбоко, Габриел трябваше да се върне, за да се преоблече, а и да се среши, защото едно нещастие никога не идва само – нейният толкова трудно направен шиньон се беше развалил, докато събличаше лекьосаната си рокля. При тол-

---

* В древногръцката митология горгони са трите сестри Стено, Евриала и Медуза – крилати жени чудовища, които имали змии вместо коси. Техният поглед вкаменявал всичко живо. – Б. пр.

кова много пречки си беше чудо, че бе успяла да дойде навреме, за да отвори книжарницата, и изпитвайки известно опасение за това какво ли още би могло да ѝ се случи през деня, Габриел обърна закачената на вратата малка табела.

Въпреки очакването ѝ обаче остатъкът от сутринта мина *сравнително* добре с изключение на предотвратен инцидент със стълбата, на която се бе покатерила, за да вземе книга по ботаника. Само благодарение на Етиен, който бе нает на работа в книжарницата, и в момента се намираше недалеч от нея, тя успя да избегне опасността да се плъосне на пода с такава грация и изисканост, които несъмнено щяха да ѝ спечелят място в анализите на книжарницата и в паметта на присъстващите клиенти.

Последната случка едва не доведе до отчаяние младата жена – още малко и Габриел щеше да се върне и незабавно да се пхне в леглото, там поне нямаше опасност всеки момент да ѝ се случи някакъв злостастен инцидент. Спря я единствено мисълта, че ще се види със Софи, за да обядват заедно – тези кратки моменти, които прекарваше всеки ден с най-добрата си приятелка, бяха много ценни за нея. Наистина трябваше да се случи нещо много по-сериозно от някаква временна беда и няколко несполуки, колкото и ужасни да бяха те, за да се откаже и да не хукне към приятелката си, щом часовникът удари дванайсет – правеше това всеки път в минутата, щом църковната камбана започваше да бие. Тогава се измъкваше на бегот от книжарницата и от неприятностите, все едно я гонеше дяволът.

Още в мига, докато сядаше задъхана, но с чувство на облекчение срещу Софи или, казано с други думи, защото бе успяла да стигне цяла-целеничка и без големи премеждия, Габриел забеляза, че тя е развълнувана.

– Габриел, имам чудесна идея! – заяви приятелката ѝ от детството още преди Габриел да успее да се настани, и ѝ протегна разсеяно няколкото книги, които бе взела от нея назаем миналата седмица.

– Сигурно е някоя смайваща идея – човек би казал, че сякаш те е изстреляла пружина! За какво става дума? Разказвай!

– Какво ще кажеш...

Софи замълча за миг, за да засили напрежението, след което изстреля наведнъж:

– ... да дойдеш с мен през май в Париж, за да видим Световното изложение*?

– Двете ли? Само ти и аз?

– Да! Само ние двете! Както толкова често сме си мечтали!

– Да! Разбира се, че да! Хиляди пъти да!!!

В следващия час двете приятелки обсъждаха плановете си с блеснали от вълнение очи, представяйки си как хванати за ръце ще кръстосват улиците на Париж – това върховно място на културата, романтиката и живота, как облечени в най-красивите си рокли и с шикозни шапки на главата ще разглеждат всички онези разпалващи въображението модерни неща. Естествено, мъжете щяха да се обръщат след тях покорени, съблазнени още от пръв поглед от изумителната красота на Софи – те го правеха и сега. И двете щяха да се смеят с чувство на лекота, безгрижни и щастливи, без да се вълнуват от нищо друго освен как да се забавляват и да се възползват от всичко, което Париж би могъл да им предложи. Те тъкмо бяха започнали да планират датите, да пресмятат колко пари трябва да икономисат, за да си позволят подобна лудост, да предвиждат какви дрехи и обувки да вземат, когато дойде време двете млади жени да се разделят, обещавайки си много скоро пак да поговорят за това, преливайки от радост и изпълнени с мечти, забравили за известно време за сутрешните злощастия на Габриел.

Тя бе успяла да прогони от съзнанието си мисълта за несполуката, само че самата несплука изобщо нямаше намерение да я остави на мира и Габриел едва бе направила три крачки, когато първите капки дъжд започнаха неукротимо да падат. Трийсетина секунди покъсно те вече се бяха превърнали в потоп, от който скъпоценните за младата жена книги мигновено подгизнаха – да не говорим за дрехите ѝ, – който я принуди да се подслони в най-близкото преддверие.

– *Господи...* – въздъхна отново. – Наистина прокълнат ден.

Отражението ѝ във витрината на бакалията отсреща сякаш ѝ се надсмиваше. Стиснала устни, Габриел се огледа без грам самосъжаление: тъй като нямаше шапка, която да задържи косата ѝ – бе

---

* Изложението е организирано в Париж през 1900 г. от 14 април до 12 ноември, за да се демонстрират постиженията през отминалия век и да се ускори развитието през следващия. Посещават го близо 50 милиона души, за да видят машини, изобретения и архитектурни разработки – дизелови двигатели, говорещи филми, ескалатори, първите телефони и телеграфи и първото магнитно записващо устройство. – *Б. пр.*

излязла бързешком и не се бе сетила да я вземе, – тя бе започнала да се измъква от шиньона като каскада от руси къдрици, луди и непокорни, неподдаващи се на никаква дисциплина. Още няколко минути под дъжда и неизбежно щеше да заприлича на мокро куче. Пресметна набързо. Дори и да тича с все сила с тази подгизнала пола, която се прилепваше към краката ѝ, и с купчината книги в ръце, щяха да ѝ трябват поне още две-три минути, за да стигне до книжарницата. Така че се очертаваха два варианта: или да изчака в преддверието дъждът да спре, което нямаше изгледи да стане скоро, или трябваше да се примири със своя предизвикващ съчувствие жалък вид на забравено под дъжда куче и така да се появи в книжарницата.

Тя въздъхна – беше взела решение, и като мушна книгите под лявата си подмишница, хвана полата си с дясната ръка, измъкна се от своето спасително убежище и хукна с все сили към книжарницата, кръстосвайки пръстите на ръката си против уроки, за да не си изкълчи някой глезен по паважа.

Само това липсваше като капак в този ден.

Няколко минути по-късно, мокра до кости и премръзнала, задъхвайки се и стиснала напоените с вода книги, въпреки усилията ѝ да ги запази от дъжда, тя блъсна вратата на книжарницата *Книгите на Елоуз*, която весело звънна с окаченото на нея звънце и за няколко секунди, колкото да си поеме въздух, се опря на рамката, обхождайки с поглед това място, което открай време за нея беше като дом: огромните етажерки от чам, натежали до спукване от книги, които почти изцяло покриваха стените, мекият и сияен бежов цвят, в който двамата с баща ѝ бяха боядисали стените преди няколко години, нарисуваните от местен художник картини, чиято тема бяха книгите и четенето, които оформяха малки цветни петна тук-там, взите с прясно набрани цветя, които тя имаше задължението редовно да сменя с нови – днес те бяха пълни с яркочервени парникови рози, които бе купила предишната вечер на пазара, и сега изпълваха с аромата си цялата книжарница. Всичко създаваше впечатление за комфорт, за благосъстояние, за ласкава топлина като уютен пашкул, в който е удобно човек да се скрие, когато светът е твърде труден за понасяне. Габриел се гордеше с книжарницата, в каквата двамата с баща ѝ бяха превърнали това място. И се

надяваше, че там, където сега щеше да влезе, на същото това място беше и майка ѝ.

Спомняйки си за нея, огромна тъга нахлу в душата ѝ.

Всъщност баща ѝ бе създал книжарницата за майка ѝ. Елоиз Вилньов, по баща Елоиз Демаре, бе голяма почитателка на книгите, преди да си отиде от този свят; тя бе мечтала от най-ранното си детство животът ѝ да мине сред книги. *Габриел* – казваше ѝ тя често, – *книгите са неизчерпаем източник на богатство. Всяка книга е като отворена врата към един друг свят, в който всичко е възможно, в който всеки може да има безгранични мечти, да бъде свободен, напълно свободен. Книгата е най-хубавият подарък, който може да бъде направен някому.* Елоиз обичаше книгите, а Морис обичаше Елоиз и това беше достатъчно бащата на Габриел да реши да отвори книжарница и да я кръсти на нейно име: *Книгите на Елоиз*.

Габриел беше седемгодишна, когато майка ѝ умря след спонтанен аборт. След смъртта ѝ вече нищо не беше същото. Нещата повече не бяха нито толкова примамливи, нито така омагьосващи. Само с усмивката си майка ѝ превръщаше всекидневие то им във вълшебна приказка и трябваше да мине много време, за да може Габриел да превъзмогне мъката си и да изпита отново радост от живота. Но Морис така и никога повече не усети радостта. За да запълни липсата на Елоиз, той се отнасяше с още по-голяма обич и внимание към дъщеря си и стана за нея едновременно и баща, и майка, и брат, и сестра, а също и наставник и пример за подражание. Той продължи традицията да ѝ чете приказки вечер – навик, от който никога не отстъпи чак до времето, когато Габриел започна да чете на баща си.

Тъй като книжарницата беше единственото нещо, което му бе останало от Елоиз, Морис вложи цялата си енергия, която не посвещаваше на дъщеря си, за да я развие. С годините, колкото повече Габриел растеше, мястото и ролята ѝ в книжарницата ставаха все по-съществени, докато дойде денят да поеме отговорност за ежедневното ѝ управление, тъй като Морис – за разлика от Елоиз и Габриел – открай време се интересуваше по-скоро от книгите като заглавия, а не толкова от тяхното съдържание, и отделяше все повече време да издирва Свещения Граал или онова, което интересуваше клиентите му, създавайки си много бързо стабилна репутация

на опитен и знаещ библиофил, който може да намери, което и да е произведение, където и да се намира то, независимо колко усилия щеше да вложи, за да го открие.

По устните на Габриел се изписа усмивка.

Да, всъщност мама наистина щеше да се гордее много с нас.

Неясно движение в дъното на книжарницата привлече вниманието на младата жена. Етиен, помощникът, който баща ѝ беше назначил преди две години, обслужваше мосю Дьомер, един от най-отдавнашните им клиенти. Предупреден от звука на камбанката, младият човек бе вдигнал поглед и се бе втренчил упорито в нея, плъзгайки бавно поглед, *много* бавно, по Габриел. Тъй като ѝ стана неприятно заради подгизналата ѝ рокля, която бе прилепнала към тялото ѝ, младата жена му направи знак да мълчи, защото не искаше да притесни клиента с облеклото си. Етиен ѝ кимна с глава, в знак че я е разбрал, и насочи вниманието си към мосю Дьомер, като хвърли преди това последен поглед към Габриел. От мястото, на което стоеше, младата жена не можеше да види изражението му, но и нямаше нужда. От известно време ѝ правеше впечатление начинът, по който младият мъж я гледаше. Тя се стараше да не обръща внимание на изгарящите погледи, които ѝ хвърляше понякога, надявайки се, че това увлечение по нея, което го бе обзело така внезапно, бързо ще угасне, ако не го окуражава. Засега обаче стратегията ѝ не беше особено печеливша и той май нямаше желание да я разбере.

Етиен е мило момче – помисли си Габриел, докато отлепваше гръб от вратата, за да се промъкне бързо между етажерките, – но той не разтуптява сърцето ми

Никой досега не бе успял да разтупти сърцето на Габриел.

Младата жена почти бе успяла да стигне до малката стълба в дъното на книжарницата, която водеше към апартамента, в който живееха двамата с баща ѝ, когато внезапно вратата на кабинета на Морис рязко се отвори и Габриел се залепи за... стената.

Виж ти – помисли си младата жена, леко залитайки, докато една от книгите се изплъзна от ръцете ѝ и падна на пода, – не съм забелязала, че тук има стена.

Преградата издаде някакъв звук и две силни ръце я хванаха за раменете, за да я задържат.

Ето че сега пък стените взеха да се движат и да говорят. Става все по-странно.

Да не би внезапно да бе попаднала в света на *Алиса в страната на чудесата*? Скоро осъзна, че въпросната стена носеше дебело, все още влажно палто от черна вълна и излъчваше твърде много топлина за един предполагаемо неодоушевен предмет. Все още задъхана, Габриел плъзна поглед от ръката с палтото нагоре до твърде широките рамене и машинално отбеляза наличието на вратовръзка, която се подаваше изпод шал в същия черен цвят като палтото, накрая стигна до мъжко лице, чийто сив стоманен поглед, губещ се в сянката на шапката, буквално я погълна.

Внезапно светът наоколо изчезна. Изчезнаха книжарницата, Етиен и Мосю Дьомер, Световното изложение, жалкият ѝ вид, мокрите книги, които задължително трябваше да сложи да съхнат колкото може по-скоро, водата, която продължаваше да се стича на тънки струйки от косите и дрехите ѝ, образувайки може би цяла локва под краката ѝ... Не съществуваше нищо друго освен сивия поглед на тези очи, взрени в нейните – бездънни, непроницаеми, омагьосващи.

И внезапно сърцето на Габриел започна лудо да бие.

Това продължи само няколко секунди, няколко кратки секунди, през които се чувстваше като изгубена, сякаш бе в някаква капсула извън времето и летеше отвъд реалността някъде далеч към един свят, който нямаше никакво желание да напуска. После баща ѝ излезе от кабинета си с разни книжа в ръце и с очила, плъзнали се на края на носа му, и капсулата се взриви, изчезвайки също толкова бързо, колкото се бе появила. Габриел със съжаление се върна в реалността. Колко хубаво обаче бе там, горе...

– Виж ти, Габриел, ето те най-сетне! – възкликна Морис, като видя дъщеря си. – Тъкмо те търсех!

Като чу гласа на книжаря, мъжът със сивите очи пусна Габриел и премигвайки, сякаш за да се съвземе, отстъпи крачка назад, отклони поглед и го насочи решително към входа на книжарницата.

– Всичко наред ли е? – попита Морис, оглеждайки със смръщени вежди младата жена. – Вир-вода си!

– Не се тревожи, татко – отвърна тя със спокойствие, което не ѝ се вярваше, че ще успее да демонстрира. – Просто дъждът ме изненада, докато се връщах от обяда със Софи. Тъкмо се качвах

да се преоблека, когато се сблъсках с господина. Приемете моите извинения – добави тя, обръщайки се с усмивка към непознатия. – Надявам се, че не съм ви причинила болка.

– Не, не – отвърна той с дълбок гръден глас и с вид на внезапно притеснен човек.

Сега, когато Габриел вече се намираше на по-прилично разстояние от този смущаващ сетивата ѝ непознат, можеше на воля да наблюдава тази персона: впечатляващо широки рамене, черна като катран коса със също толкова непокорни къдри като нейните, четвъртита волева брадичка с няколкодневна брада... и белег, който разсичаше лявата му вежда и се спускаше надолу чак до ухото. Бледен и грапав, той изглежда беше стар – въпреки продълговатия белег, а може би именно благодарение на него, осанката му излъчваше старомодно величие, което напомняше за мъжествените рицари от отминали времена, готови да жертват живота си за това, в което вярват; от него струеше някакъв животински магнетизъм, който облъчваше всичко наоколо и пробуждаше у Габриел усещания и чувства, които не бе изпитвала никога преди това.

– Точно затова те търсех – подхвана баща ѝ, без да долови смущението ѝ. – Бих искал да те запозная с нашия нов клиент Мосю Д'Арси. Мосю Д'Арси, това е дъщеря ми Габриел.

Като чу думите му, младата жена се закова на място. „Д'Арси“ ли каза?

Александра

Замъкът Ферте-Шандьоние

В наши дни

След като с ярост стовари върху мен отказа си със своя противен глас, който изглежда беше характерен за него, Ерик Ланел се обърна и отново тръгна по пътя си все едно че не съществувах.

Вътрешно кипях от яд. Не, не и не! Не бях изминала целия този път, за да се откажа вече толкова близо до целта!

– Почакайте, мосю Ланел! Защо отказвате? Аз не искам кой знае какво от вас!

– Това тук е частна собственост. Често ли ви се случва да нахлувате у хората и да искате да разглеждате?

– Не, разбира се, че не, но тази ситуация е изключителна.

– Не виждам кое ѝ е изключителното.

– Казах ви вече. Прадедите ми са живели в този замък точно преди да избухне пожарът. Бих желала само да видя как изглежда отвътре, нямам намерение да драскам името си навсякъде или да събарям камъните, за да търся съкровище!

– В този замък няма съкровище, госпожице, това са само руини. Що се отнася до историята с вашите предци, никога досега изобщо не съм я чувал! Трябва да призная това ваше качество – имате богато въображение, но ще ви трябва нещо доста повече, за да ме убедите.

– Но това е истина!

– Аз пък съм кралят на Франция!

– Бихте ли спрели само за две секунди? Имам доказателства за това, което твърдя!

Ерик Ланел притвори очи, въздъхна продължително, после заби лазурно синия си поглед в мен.

– Добре, слушам ви и да свършваме.

Вдигнах очи към небето и вдъхнах дълбоко въздух, опитвайки се да се успокоя, преди да започна да ровя в чантата си, за да измъкна оттам папката и да му дам целия комплект право в ръцете – снимките, родословното дърво, статиите, които бях извадила, включително и от интернет и бележките към тях.

– Преди няколко години – започнах да обяснявам – намерих сред вещите на моята прабаба една полуобгоряла снимка, която изглежда е направена в този замък през 1899 година. Ето тази – уточних, посочвайки я в папката, която Ерик Ланел току-що бе отворил. – Жената на нея – Габриел Вилньов, е моя предтеча. През 1900 година тя се омъжила за Тома Д’Арси в Ню Йорк. За Тома, който също е роден тук, в Шандъоние. Мога да докажа всичко това, имам всички документи. Успях да проследя родословното си дърво чак до тях, дори имам и копие от публикуваната в един вестник обява за годеежа им.

Докато ме слушаше, Ерик Ланел разглеждаше внимателно снимката на Габриел. Възползвах се от необичайното му мълчание, за да продължа с аргументацията си.

– Ако погледнете гърба на снимката, ще видите, че е направена тук. Думите едва личат, но все пак може да се отгатне какво е написано. Направих проучвания. Едно-единствено място носи име, което завършва по този начин. Така че мисля, че снимката е направена именно тук, в замъка. И следователно моите прадеди или са живели в него, или може би са работили в замъка по това време.

Млъкнах в очакване на неговата реакция. Ерик Ланел стоеше все така с впит в снимката поглед, обръщайки я ту налице, ту обратно, и внимателно се вираше в надписа на гърба ѝ. Вече чувствах как нетърпението ме завладява, когато той ме погледна:

– Е добре, я ми кажете, правили сте проучвания, да не би да сте историчка или какво?

Наистина не очаквах подобна реакция.

– Не е необходимо човек да е историк, за да се интересува от историята на собствения си род – не успях да се сдържа и да не му отговоря сухо.

Ако бе решил да се покаже като неприятен тип, и дума не можеше да става да го оставя да ми лази по нервите. Убийствените отговори не бяха само негов монопол.

Очаквах, че ей сега ще ми обърне гръб, но реакцията му беше съвсем различна. Въздъхна.

– Вижте, това са само руини – каза той колебливо. – Освен камъни и растителност няма нищо друго за гледане. Искам да кажа, вече няма никакви мебели или картини. Нищо. Всичко, което беше останало след пожара, беше преместено или откраднато.

Това все още не означаваше „да“, но вече не беше толкова категорично „не“ както преди. Надеждата ми се върна.

– Да, знам. Но няма значение. Не успях да открия фотографии на вътрешността на замъка от онова време, така че това е най-доброто, на което мога да се надявам. Бих искала просто да го разгледам. Осъзнавам, че това няма да ми даде кой знае какво и по-конкретно, че вероятно няма никаква следа от моите прадеди в тези руини, но... ако има дори и най-малкият шанс да попадна на нещо, да открия кои са били те, къде са живели, бих искала да се възползвам от него. Обещавам ви да се отнасям внимателно с всичко наоколо, да не взимам нищо оттам, дори едно камъче. Но моля ви, позволете ми да хвърля един поглед вътре. За мен това е много важно.

Ерик Ланел се колеба доста дълго с вперен в мен поглед, сякаш търсеше в очите ми нещо, несъмнено някаква гаранция за моята почтеност. Той се визира толкова дълго, че наистина си помислих, че моята пледоария не го беше убедила.

Накрая взе решение.

– Добре, съгласен съм – каза той почти насила. – Но не мога да ви покажа всичко. Някои места са твърде опасни, стените имат нужда от укрепване.

Кимнах с глава и той въздъхна.

– Елате, ключът от входа е у дома. По-бързо ще стигнем...

Той не довърши фразата си, но нямах нужда да чуя края ѝ. Направих гримаса и поех след него, а кучето – след нас.

– Тук ли живеете? – попитах.

– Да, някогашната конюшня сега е превърната в жилище.

Тръгнахме по път, който не бях забелязала на идване, и се изправихме срещу голяма каменна сграда.

– Ремонт ли правите? – попитах, забелязвайки един дърводелски тезгях вътре и строителни материали.

– Да.

Надявах се, че ще подхване разговора, но така и си останах само с надеждата. Тихо го следвах чак докато стигнахме до малка врата на едната страна на сградата.

– Чакайте ме тук – каза той, отваряйки вратата.

Преглътнах едно: „Да, шефе“, прехапвайки езика си. Тъй като вратата остана отворена, реших да хвърля един поглед вътре. Конишната изглежда беше превърната в просторно жилище от рода на таванските, мебелирано събрано и с вкус. Чудех се дали Ерик Ланел живее в него сам. Стори ми се голямо за един човек. Но в крайна сметка може би имаше жена и пет деца и цяла глутница питбули.

Като стана дума за питбули... онзи, който едва не ме изяде жива само преди няколко минути, изглежда беше променил намерението си по отношение на моята особа и сега не се отделяше от мен, просейки непрестанно ласки.

– Е добре, ти май много бързо смени мнението си – промърморих, галейки го предпазливо по главата и зад ушите. – На господаря ти може и да не му хареса, че се сприятеляваш с врага, знаеш ли това?

Кучето, което не се тревожеше особено от своята измяна, продължи все така без притеснение да приема ласките ми.

Само след няколко секунди спривавият собственик на тези места се появи с голям железен ключ в ръце. Като видя кучето си в краката ми, той му хвърли мрачен поглед, преди да ми каже:

– Добре. Елате.

Повдигайки вежди от изненада, аз го последвах към замъка и изминахме обратния път в тишина. Усещах как с всяка крачка възбудата ми растеше. Най-сетне бях там! Откакто бях намерила снимката, толкова много бях мечтала за този миг и за това място. Най-сетне по стъпките на моите предци щях да вляза в замъка, където е била направена!

Вътре в двора сърцето ми отново се сви при вида на картината, която се разкри пред мен. Ерик Ланел не бе преувеличил, наистина ставаше дума за руини. Най-голямото крило – западното, както и южното, което беше откъм гърба на замъка, бяха напълно разрушени. Само източното и част от северното все още стояха.

– Накрая все пак стана ли ясно каква е причината за пожара? – попитах с тъга.

Гледах тревата, която растеше в изронените фуги между камъните, които покриваха пода, и клоните на дърветата, които се провираха от останалите без стъкла прозорци.

– Изглежда късо съединение в електрическата мрежа – отвърна собственикът на тези владения. – Баронът я беше инсталирал няколко години преди това, но инсталацията не е била особено надеждна. От късото съединение пламнали гоблените в портретната галерия точно пред библиотеката и огънят бушувал до такава степен, че изпепелил почти цялото крило.

– Колко жалко... – въздъгнах. – Четох, че в замъка са се съхранявали множество особено ценни произведения.

– Да. Точно в западното крило е имало много произведения на изкуството. Всичко изчезнало в пожара.

– Това е ужасно.

– На света има и по-страшни неща. Деца, които умират от глад дори и в този момент или от най-различни болести заради замърсената вода, която пият.

Вторачих се в него за момент, смутена от отговора му. Със сигурност беше прав, но нима човек не може да проявява чувствителност по отношение и на двете неща? Да съжالياва за загубата на неоченими културни богатства, а *същевременно* и заради глада в света. Нима фактът, че тъгувам за изгорелите книги, означава, че съм повърхностен човек? Но няхах повече време да разсъждавам по въпроса.

– Добре, идвате ли? – попита моят сприхав гид. – Нали искахте да разгледате замъка?

През следващия половин час той ме разведе из източното крило, където са били жилищните помещения за слугите, общите помещения и кухните, а след това и в северното крило, предназначено за високопоставени гости, което прислоняваше входа на замъка с огромната му мраморна стълба, и накрая – и в кулата гълъбарник, която свързваше южното с източното крило. На първия етаж на южното крило имаше също и малък параклис, сякаш по чудо добре запазен. Бях удивена и промърморих с въздишка на висок глас:

– Колко ли сватби са отпразнувани в този параклис!

Ерик Ланел ме погледна, сякаш бях тъпачка.

– В такива параклиси не се празнуват сватби. В тях човек само се моли. Наистина ли мислите, че някое кюре би могло да отслужи мяса на такова тясно пространство? Не бих искал да спускам балона с илюзиите ви, но в онази епоха браковете по любов са рядкост. Бракът не е бил нищо повече от договор, споразумение между две семейства за прехвърляне на собственост или придобиване на зестра, за да се напълнят опразнените каси.

Стана ми досадно, че се държи с мен като с малко момиче и се троснах:

– О, добре, извинете невежеството ми по отношение на религиозните нрави и обичаи във френските замъци! Наистина такава информация не се търкаля по улиците на САЩ! По дяволите, колко сте циничен! Пък и какво ли знаете самият вие, щом не е имало нито една истинска любовна история в този замък в продължение на хилядолетие? Убедена съм, че моите предци са се оженили по любов!

– Слезте на земята, принцесо, отвърна той надменно. Животът не е розов роман.

– Благодаря за този урок за живота, чудя се как досега съм живяла без вашата мъдрост – му отвърнах и аз също така оскърбително.

Обиколката продължи в много по-хладна атмосфера. Престанах да му задавам въпроси, а той се задоволи с това да ми разяснява с безстрастен, почти отегчен глас за какво са използвани стаите, през които минавахме. Все пак научих какво е имало и в двете крила, които не можехме да посетим: огромна библиотека, бална зала, портретна галерия, там са били и апартаментите на собствениците на замъка, детската стая и салоните.

– Много жалко, че са в такова състояние – не можах да се въздържа да не въздъхна, когато приключихме с разглеждането.

Бяхме стигнали до железната врата на замъка и хвърлих последен поглед към него. Като чу упрека ми, Ерик Ланел се обърна да погледне сградата зад нас.

– Знам.

– Нищо ли не е предприемано, за да бъде възстановен замъкът? – попитах.

За миг ми се стори уморен, наистина уморен.

– Знаете ли колко струва реставрацията на подобна сграда? – промърмори той все така загледан в руините.

– Предполагам, че много.

– Цяло състояние. А аз не се къпя в злато.

– Обръщали ли сте се за помощ към държавата, или към някое сдружение за опазване на културното наследство?

– Да.

Той не уточни, но не беше трудно да се досетя по изражението на лицето му, че опитите му не са довели до резултатите, на които се бе надявал.

– Какво ще правите сега? Ще го продадете ли?

– Не съм сигурен, но може би ще се наложи.

– И на кого?

Той сви рамене.

– Купувачите не се тълпят пред вратата... Може би на инвеститори, които ще го разрушат, за да построят ваканционно селище, някакъв увеселителен парк или бог знае каква друга глупост от този род.

В погледа му проблесна искра на съжаление и болка, докато смисълът на думите му си пробиваше път към съзнанието ми.

– Но това е ужасно! – възкликнах и акцентът ми внезапно се върна отново. – Трябва да се направи нещо, за да се предотврати това! Вървете в банките, пишете до министъра, който отговаря за културното наследство, говорете с журналисти или...

– Положих максимум усилия – прекъсна ме той със сух тон. – Вижте, разведох ви из замъка, въпреки че нищо не ме задължаваше да го направя, и отговорих на всичките ви въпроси. Проявих търпение. Но нямате никакво право да ме поучавате как да се грижа за наследството си.

Замълчах, взирайки се продължително в него. Каква ли беше личната му история, свързана с този замък? Как е станал негов собственик? Знаех, че няма да ми отговори, ако го попитам. Сигурно ще ми каже, че не е моя работа. И ще има право – всичко това не ме засягаше.

И все пак усещах, че някаква мъчителна история му тежи. Не знам защо, но дълбоко в себе си в този миг изпитах желание да му помогна.

Затова млъкнах и се опитах само да му кажа любезно с лека въздишка:

– Благодаря, че ми показахте замъка си, мосю Ланел – той махна с ръка, пренебрегвайки извиненията ми. – Желая ви късмет занапред и се надявам, че въпреки всичко ще намерите начин да го спасите.

След тези думи се обърнах и тръгнах по малкия каменен мост, забелязвайки с усмивка, че кучето продължава да върви след мен.

– Приятно завръщане в Америка! – подхвърли неговият собственик.

Обърнах се назад. Той се бе облегнал на металната ограда и гледаше след мен.

– Не си заминавам веднага – отвърнах. – Но благодаря! – добавих с усмивка за сбогом.

Обърнах се към пътя и тръгнах по него, а кучето все така вървеше встрани до мен, чак докато стопанинът му не го извика.